

Minimální preventivní program

Dětský domov „Pepa“ Příbram-
Lazec o.p.s.

pro školní rok

2024/2025

Obsah

Identifikační údaje zařízení	3
Charakteristika zařízení	4
Analýza výchozí situace	4
Charakteristika budovy	4
Materiálně-technické vybavení	4
Ve školním roce 2023/2024 jsme se v dětském domově setkali se sociálně patologickými jevy, které bylo třeba řešit. Šlo především o:	5
Informační zdroje:	5
1. vnější zdroje	5
2. vnitřní zdroje	5
Způsoby a metody práce s dětmi	5
1. Budování vztahu pedagog – dítě	5
2. Skupinová práce	6
3. Individualizované (slovní) hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny	6
4. Komunikace s rodiči, veřejnost	6
5. Pedagogická diagnostika	6
6. Adaptační programy	6
Cíle MPP	7
Problémy, na které naráží primární prevence	8
Spolupracující instituce, organizace a odborníci	8
Základní metodické pokyny	9
Výrazný zdroj v ohledně prevence dostupný na:	9
Evaluace	10
Plán témat zařazovaných ve školním roce 2024/2025	11

Identifikační údaje zařízení

Název zařízení:	Dětský domov „Pepa“ Příbram-Lazec o.p.s.
Adresa:	Lazec 2, 261 01 Příbram
IČO:	26177153
IZO:	150008660
Telefon:	605 500 500
e-mail a www:	wimerova@detskydomovpepa.cz http://detskydomovpepa.cz/
Zakladatel:	Bc. Šárka Brochier, Michael Alexander Brochier
Předsedkyně správní rady o.p.s.:	Bc.Šárka Brochier
Ředitel dětského domova:	Mgr. Monika Wimerová
Statutární orgán:	Mgr. Monika Wimerová

**Zástupkyně ředitelky
a sociální pracovnice**

Mgr. Pavla Křesinová

Charakteristika zařízení

V roce 2000 vznikla obecně prospěšná společnost, která dnes nese název Dětský domov „Pepa“ Příbram-Lazec, o.p.s.. Cílem bylo vybudování malého na venkově situovaného dětského domova, určeného především pro týrané a zneužívané děti. Inspirací zakladatelům Alexandrovi a Šárce Brochierovým byla zařízení německé nadace Tabaluga v Mnichově, kde kladou zásadní důraz na terapeutickou práci s dětmi. V roce 2001 našla společnost vhodný objekt – bývalé hospodářské stavení s velkou zahradou v obci Lazec u Příbrami a téhož roku dokončila jeho rekonstrukci.

Dětský domov „Pepa“ je nestátní dětský domov rodinného typu. Je zařazen do rejstříku škol a školských zařízení. Kapacita domova byla stanovena na 16 dětí. Děti jsou rozdělené do dvou výchovných skupin. Jeho činnost se řídí především zákonem číslo 109/2002 Sb. o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a je pravidelně kontrolována Českou školní inspekcí, státním zástupcem a pracovníky oddělení sociálně právní ochrany dětí. Většina umístěných dětí pochází z Příbrami nebo blízkého okolí, případně z Prahy. Naším posláním je vytváření optimálních podmínek pro život dětí od tří do 18 let, případně 19-ti let, které byly soudně svěřeny do ústavní péče. Pokud děti po dovršení zletilosti chtějí zůstat v domově a dokončit své vzdělání, mohou uzavřít Smlouvu o prodlouženém pobytu v případě, že by studovaly vysokou školu, mohou zde zůstat až do 26 let.

Analýza výchozí situace

Charakteristika budovy

Dětský domov je situován do budovy bývalého hospodářského stavení, které je kompletně oploceno. Objekt má 2 části, které jsou propojeny zimní zahradou. Součástí areálu je i dětské hřiště a velká travnatá plocha. Děti mají dost prostoru k míčovým hrám a pobytu venku. V domě probíhají postupné rekonstrukce a opravy prostor. V r. 2023 byly zrekonstruovány prostory pro jednu výchovnou skupinu a jídelna. V srpnu 2024 proběhla rekonstrukce pokojů pro děti, včetně obnovy nábytku.

Materiálně-technické vybavení

Dětský domov je materiálně dobře vybaven a průběžně dochází k obměně a postupnému doplňování. Důraz je kladen také na sportovní vybavení a na individuální potřeby jednotlivých dětí. Děti mají vytvořeny podmínky pro vzdělávání. Používat lze didaktické a logopedické pomůcky, např. Logico Primo, které jsou pravidelně doplňovány. K dispozici mají děti IT techniku v podobě notebooků, tabletů. V budově je k dispozici i Wi-Fi síť.

Ve školním roce 2023/2024 jsme se v dětském domově setkali se sociálně patologickými jevy, které bylo třeba řešit. Šlo především o:

- kouření tabáku, „vapování“,
- užívání nikotinových sáčků
- sebepoškozování
- nadměrné užívání mobilního telefonu, tabletu, PC
- nadměrné užívání sociálních sítí
- toulání (pozdní příchody ze školy a ze samostatných vycházek)
- nevhodný výběr partnerů a kamarádů u dětí staršího školního věku a mládeže
- nevhodné trávení volného času na samostatných vycházkách nebo spojení volného času pouze s používáním mobilu/tabletu/PC

Informační zdroje:

1. vnější zdroje
webové stránky organizací – př. MŠMT, MPSV, Magdalena o.p.s., spolupráce s jednotlivými školami a třídními učiteli dětí.
2. vnitřní zdroje
 - knihovnička DD, která obsahuje odborné tituly, které jsou pravidelně doplňovány.
 - pravidelné „posezení“ dětí s ředitelem zařízení
 - individuální rozhovor ředitele a konkrétního dítěte, pokud o to dítě projeví zájem. Informace ze skupinového dění
 - depistáž konkrétních případů či indicií ve výchovné skupině.
 -

Způsoby a metody práce s dětmi

1. Budování vztahu pedagog – dítě

V našem zařízení se dlouhodobě snažíme o budování vztahu mezi zaměstnanci i dětmi. Využíváme pozitivního vlivu i nepedagogických zaměstnanců – údržbář a zahradnice. Děti je vidí při práci a dle možností jsou zapojováni do drobných oprav a prací. Pokud dítě něco záměrně v DD něco rozbije, musí se za pomoci p. údržbáře pokusit o nápravu. Jako zásadní je vnímán vztah klíčového vychovatele a dítěte. Klíčový vychovatel je v pravidelném kontaktu s třídním učitelem a pravidelně spolu vyhodnocují chování a aktivity dítěte ve škole i v DD. Klíčový vychovatel zná situaci v biologické rodině dítěte. Je v kontaktu se zákonnými zástupci. Společně s dítětem plánují volnočasové aktivity. Klíčový vychovatel má přehled o zájmech dítěte. Sociální pracovnice zjišťuje situaci v rodině během pravidelných návštěv OSPOD v zařízení a při jiných jednáních s rodinou. Klíčový vychovatel zůstává v kontaktu s mladým dospělým, který opustil dětský domov. K dispozici je mu i sociální pracovnice, se kterou mohou řešit potíže při jednání s úřady.

2. Skupinová práce

Vychovatelé musí pracovat s kolektivem dětí – výchovnou skupinou, kde je široká škála věku. Řada dětí má svá omezení či specifika. Děti jsou zapojovány do běžných činností. Využíváme spolupráce starších dětí a mladších dětí v malých skupinkách či párech. Společně se takto dělí o činnosti spojené s úklidem společných prostor, vaření, praní prádla. Děti vedeme k respektu k odlišnostem, jsme otevřeni diskuzi. Ve vzájemné spolupráci starších a mladších dětí vidíme silné prvky prevence šikany.

3. Individualizované (slovní) hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

K hodnocení a zpětné vazbě využíváme Program rozvoje osobnosti dítěte. Klíčový vychovatel se vrací ke starším plánům a postupně s dítětem hledají úspěchy dítěte a vytyčují nové splnitelné cíle.

4. Komunikace s rodiči, veřejnost

Rodina je vnímána jako důležitá součást života dítěte. Z pohledu prevence je třeba sledovat situaci v rodině a doptávat se dítěte, jak probíhají krátkodobé pobyty v rodině. Dítě je v DD vedeno k pozitivnímu a aktivnímu trávení volného času, zdravému životnímu stylu (vyvarování se kouření, užívání alkoholu apod.). Rodiče vedeme k tomu, aby měli pro děti připravený program – např. návštěva ZOO, divadlo, společné nákupy. Bohužel někdy narážíme na situaci, kdy není realizován žádný program nebo se v rodině objevuje „špatný příklad chování“ – např. tolerance kouření, vapování, dlouhodobá nezaměstnanost.

5. Pedagogická diagnostika

Vychovatelé a ostatní zaměstnanci sledují skupinovou dynamiku v DD. Sledují zájmy dětí – co děti zajímá, co řeší. Sledují signály, které mohou vést k problematickému chování. Pracují na důvěře dětí. V případě zachycení negativní informace týkající se konkrétního dítěte je upozorněn klíčový vychovatel, aby se na tuto informaci/situaci zaměřil při rozhovorech s dítětem. Děti mají možnost své podněty, problémy, přání probrat s ředitelem zařízení při pravidelných setkáních, kterého se účastní pouze děti a ředitelka zařízení. V zařízení je i „schránky důvěry“, která dává možnost sdělení přání, návrhů na zlepšení, upozornění na problém a to anonymní formou.

6. Adaptační programy

- výchovná činnost spojená se zátěžovým prvkem (zátěžová turistika, cyklistika, lyžařský výcvik)
- zájmová činnost realizovaná mimo DD
- návštěvy veřejných zařízení – kino, divadlo, sportoviště

Cíle MPP

Cíle vhodně rozdělujeme podle věku a aktuálních témat. Chceme se zaměřit na odolnost našich dětí vůči sociálně patologickým jevům a osvojování si pozitivních způsobů chování. Každé dítě má vypracovaný svůj Program rozvoje osobnosti dítěte. Ten se pravidelně vyhodnocuje a s ohledem na aktuální situaci upravuje. Každé dítě je s ním seznamováno a je žádoucí, aby se k němu vyjádřilo.

Podle věku seznamuje jednotlivé děti s tématy (viz. Metodický pokyn MŠMT 21291/2010-28). S postupujícím věkem prohlubujeme jejich znalosti a dovednosti v průřezových tématech a zvyšujeme tak jejich kompetenci řešení náročných situací. Naším cílem je, aby dítě bylo, s ohledem na věk a mentální úroveň maximálně způsobilé využít nabyté znalosti a dovednosti pozitivním způsobem. Náš heterogenní kolektiv využíváme jako výhodu. Mladší dítě se tak setkává s tématy, které je zrovna aktuální i pro starší ročníky. Je to podobný systém jako v rodině.

Předškolní věk (3-6 let)

Pracujeme s tématem moje tělo a zdraví. Zaměřujeme se na osobní hygienu a osamostatňování. Podpora pozitivních vrstevnických vztahů. Zařazujeme rozhovory na téma biologická rodina a „náhradní rodina“ v DD. Při nezájmu rodičů velmi podporujeme návštěvy prarodičů. V rámci péče o zdraví se zaměřujeme na péči o chrup. Chceme zajistit dětem profesionální dentální hygienu.

Mladší školní věk (6-12 let)

Navazujeme na téma moje tělo a zdraví. Práci rozšiřujeme o další témata, kde se snažíme o osvojení základních znalostí v typických tématech, jako je např. šikana a mezilidské vztahy, návykové látky a další. Důležitou součástí jsou již sociální sítě a bezpečný pohyb na internetu (grooming, kyberšikana) či finanční gramotnost.

Starší školní věk (12-15 let)

Navazujeme na přechodná témata. Propojujeme je i s trestně-právní odpovědností za své chování. Prohlubuje se primární prevence v oblasti sexuálně rizikového chování a navazování partnerských vztahů. Otevíráme rozhovory na téma volby povolání.

Mládež (15-18 let)

Navazujeme na předchozí témata. Aktuální je reálná volba povolání. Intenzivní osamostatňování, ev. přechod na internát. Uplatnění na trhu práce a hledání brigády.

Konkrétní příklady pozitivního působení

- každodenní komunikace vychovatel x dítě (klíčový vychovatel nebo jeho zástupce)
- probírání aktuálních témat u společné večeře (využití společného času)
- Pravidelné vyhodnocování PRODu

- Podpora talentu či zájmu dítěte
- samostatné vycházky a výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí
- víkendové, prázdninové a zátěžové pobyty (fyzicky náročnější, neznámé prostředí)
- samostatné cestování starších dětí
- výtvarné, sportovní a společenské aktivity (kurz tance)
- účast v soutěžích a akcích pořádaných dětským domovem i mimo DD
- účast v zájmových kroužcích
- práce s finanční gramotností
- brigády pro nejstarší děti
- důslednost a jednotnost při výchovném působení pedagogických pracovníků
- využití propagačních materiálů, letáků a prospektů na každé skupině
- práce s konkrétní literaturou
- zapojení do různých projektů neziskových organizací – např. program „tréninky dospělosti - Spolu dětem o.p.s., program Start Nadační fond Veroniky Kašákové

Problémy, na které naráží primární prevence

- nízká ochrana dětí před alkoholem a kouřením na veřejnosti a v rodině a jejich snadná dostupnost
- vysoká společenská tolerance k legálním drogám
- absence pocitu zodpovědnosti za vlastní zdraví
- mobilní telefony, internet (komunitní sítě) a množství času věnované mobilním telefonům a sociálním sítím
- podceňování primární prevence
- prevence pouze v institucích, absence prevence v rodinách

Spolupracující instituce, organizace a odborníci

- Policie ČR a státní zástupce, se kterými lze konzultovat konkrétní případy
- Městská policie Příbram
- Středisko výchovné péče Příbram
- Sociální pracovník a koordinátor - Jaroslav Patera, DiS.
- Pedagogicko-psychologická poradna Příbram
- příslušný pracovník OSPOD /kurátor pro děti a mládež
- MUDr. Iva Ptáčková – pediatřička, která registruje většinu dětí z DD
- MDDR. Artem Novikov – registrující stomatolog
- Klinická logopedie Příbram s.r.o.
- spolupráce s neurology a dětskými psychiatry
- spolupráce s psychoterapeuty
- DDM Příbram
- jednotlivé školy, do kterých dochází děti z DD

Náš Dětský domov je odběratelem časopisu určených pro děti z dětských domovů – Zámeček. Děti jsou upozorňovány na zajímavé soutěže v tomto časopise a jsou motivovány k zapojení se do soutěže.

Základní metodické pokyny

V rámci prevence v našem zařízení vycházíme především s těchto metodických pokynů:

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č.j. 21291/2010-28
2. Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14423/99-22
3. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)
4. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j. 10194/2002-14
5. Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školních zařízeních zřizovaných MŠMT, č. j. 37014/2005
6. Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č. j. 25884/2003-24

Výrazný zdroj v ohledně prevence dostupný na:

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuzeni-a-pokyny>

Obsahuje následující témata:

1. Návykové látky	5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole	8. Homofobie
2. Rizikové chování v dopravě	6. Školní šikana	9. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
3. Poruchy příjmu potravy	7. Kyberšikana a další formy kybernetické agrese	10. Vandalismus
4. Alkohol		11. Záškoláctví

12. Krádeže	prostředí, z vnějšího i vnitřního prostředí	18. Rizikové sexuální chování
13. Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky	15. Netolismus	19. Příslušnost k subkulturám
14. Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním	16. Sebepoškozování	20. Hazardní hraní
	17. Nová náboženská hnutí	

Evaluace

Aktuální situace se neustále vyhodnocuje a to během předávání informací mezi jednotlivými službami. Dále probíhá porada všech zaměstnanců a to zpravidla 1x za 14 dní. Programy rozvoje osobnosti dítěte se přehodnocují 1x za 6 měsíců. Vyhodnocují se podněty ze „schránky důvěry“. Jednotlivá témata se operativně zařazují podle aktuální situace v DD.

Plán témat zařazovaných ve školním roce 2024/2025

Plán obsahuje témata, která budou zařazována v souladu s Plánem výchovně vzdělávací činnosti pro školní rok 2024/2025

Září

- seznámení dětí s BOZP při pobytu v dětském domově i mimo něj
- opakování pravidel silničního provozu a pobytu v něm
- seznámení s vnitřním řádem
- finanční gramotnost- Svatohorská Šalmaj plánování osobního rozpočtu na akci

Říjen

- lidské tělo – prevence nemocí a úrazů, správná výživa
- poskytování první pomoci – základní pojmy, důležitá telefonní čísla
- prázdninový cyklovýlet s přespáním mimo DD

Listopad

- krádeže – nácvik argumentace, co je krádež, co ne. Pohled zloděje vs. poškozený
- poruchy příjmu potravy – tvorba plakátů, skupinová práce
- finanční gramotnost

Prosinec

- alkohol a tabák – „nepít a nekouřit je normální“
- téma: význam náboženství a tolerance k odlišné víře, svátkům

Leden

- osobní bezpečí – zásady osobní ochrany i ve virtuálním prostoru
- Vandalismus – veřejný/soukromý majetek, základní pojmy, argumentace

Únor

- Seznámení, vyhodnocení PRODu
- seznámení dětí s BOZP při pobytu v dětském domově i mimo něj
- seznámení s vnitřním řádem

Březen

- téma: sebepoškozování – tvorba plakátů
- zátěžový pobyt na horách

Duben

- rizikové chování v dopravě, používání ochranných pomůcek
- alkohol a tabák – „nepít a nekouřit je normální“

Květen

- přechod přes Brdy – pěší výlet spojený s přípravou jídla v přírodě

Červen

- Den dětí – sportovní klání – zásady fair play, práce s úspěchem a neúspěchem
- Brdy – pobyt spojený s přespáním v přírodě

Červenec-Srpen

- pobyty spojené s rekreací
- pobyt spojený s přespáním v přírodě
- Seznámení, vyhodnocení PRODu

Vypracoval: Mgr. Pavla Křesinová

V Lazci: 10.08.2024

Schváleno pedagogickou radou 21.8.2024

Mgr. Monika Wimerová
ředitelka zařízení